

Guía Docente				
Datos Identificativos				2021/22
Asignatura (*)	Paleografía e Diplomática		Código	710521023
Titulación	Mestrado Universitario en Estudos Avanzados en Museos, Arquivos e Bibliotecas			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	2º cuatrimestre	Primeiro	Optativa	3
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Humanidades			
Coordinación	Romero Portilla, Paz	Correo electrónico	paz.romero.portilla@udc.es	
Profesorado	Romero Portilla, Paz	Correo electrónico	paz.romero.portilla@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Estudo do documento diplomático e dos grandes sistemas escriturarios, con particular atención á paleografía latina na Península Ibérica			
Plan de continxencia	1. Modificacións nos contidos Sen modificacións 2. Metodoloxías * Metodoloxías docentes que se manteñen * Metodoloxías docentes que se modifican A docencia expositiva substitúese por material cos temas elaborado polo profesor 3. Mecanismos de atención personalizada ao alumnado Correo electrónico, Skype, Teams 4. Modificacións na avaliación Proba obxectiva: 50% Traballo tutelado: 50% * Observacións de avaliación 5. Modificacións dá bibliografía ou webgrafía Sen modificacións			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A1	CE1 ? Estar capacitado para investigar en temas de patrimonio cultural e bibliográfico documental
A2	CE2 ? Coñecer e manexar as técnicas museográficas e historiográficas
A3	CE3 ? Saber manexar e aplicar as novas tecnoloxías no eido do patrimonio cultural e bibliográfico documental
A6	CE6 ? Estar capacitado para a xestión en arquivos históricos e bibliotecas patrimoniais
B1	CB6 ? Posuir e comprender os coñecementos que acheguen una base u oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas a miúdo nun contexto de investigación
B2	CB7 ? Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos nunha base ou oportunidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
B5	CB10 ? Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que haberá de se en gran medida autodirixido ou autónomo

B10	CG6 ? Valorar críticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información disponible para resolver os problemas cos que deben de enfrontarse
C1	CT1 ? Capacidade de análise e síntese
C2	CT2 ? Capacidade de resolución de problemas
C3	CT3 ? Habilidades para localizar e analizar información de fontes diversas
C10	CT11 ? Ter capacidade para actualizar os coñecementos, metodoloxías e estratexias na práctica profesional

Resultados da aprendizaxe				
Resultados de aprendizaxe		Competencias / Resultados do título		
Coñecemento dos sistemas escriturarios e fondos documentais máis importantes		AP1	BP1	CP1
		AP2	BP2	CP2
Capacidade de realizar traballos paleográficos e estudos documentais		AP3	BP5	CP3
		AP6	BP10	CP10
Desenvolvemento de técnicas histórico-documentais: transcripción, estudo e clasificación das actas e documentos de arquivo				

Contidos	
Temas	Subtemas
I. Paleografía	1. Os grandes sistemas escriturarios 2. Orixe e evolución da escritura romana 3. A escritura medieval e moderna
II. Diplomática	1. O documento 2. Diplomático especial 3. Elaboración, descrición e agrupación documental

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A1 A2 A3 A6 B1	8	8	16
Seminario	B5 B10	8	8	16
Traballos tutelados	B2 C1 C2 C3 C10	2	40	42
Atención personalizada		1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Exposición na clase da parte teórica do programa
Seminario	Asistencia e participación nas clases prácticas
Traballos tutelados	Estudo e transcripción de fontes documentais polos alumnos

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Seminario	Apoio individual ou en grupos reducidos ao estudo e traballo persoal do alumno, resolución de dúbidas, explicacións personalizadas, aclaracións, indicacións e corrección dos traballos realizados, así como recomendación de lecturas complementarias
Traballos tutelados	

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Seminario	B5 B10	Asistencia e participación nas clases prácticas	24
Sesión maxistral	A1 A2 A3 A6 B1	Asistencia a clase	24
Traballos tutelados	B2 C1 C2 C3 C10	Realización de análisis de fontes documentais	52

Observacións avaliación

Os alumnos que non cumpran as condicións de asistencia a clases e seminarios e/ou non realicen durante o período lectivo os traballos tutelados, deberán realizar unha proba obxectiva (exame final) nas convocatorias sinaladas para o efecto de xuño ou de xullo.

Aqueles alumnos que teñan algún tipo de excepcionalidade para asistir a clase legalmente concedida, terán que falar coa profesora a comezos de curso para establecer as titorías e os sistemas de avaliación correspondentes

O plaxio nas actividades e probas producirá unha nota de "0", suspendendo a materia na correspondente convocatoria e invalidando así calquera cualificación obtida en todas as actividades de avaliación da convocatoria extraordinaria

Fontes de información

Bibliografía básica	BATELLI, G., Lezioni di Paleografia, Città del Vaticano, 1949. BISCHOFF, A., Paläographie des romisches Altertums und des abendländischen Mittelalters, Berlin, 1979. Edición francesa bajo el título Paleographie de l'Antiquité Romaine et de du Moyen Age Occidental. CASADO QUINTANILLA, B., Láminas de la cátedra de Paleografía y Diplomática, Madrid, 2000. CASADO QUINTANILLA, B., Paleografía. Nociones básicas para leer documentos en los archivos históricos, Madrid, 2016. FRANCISCO Y OLMOS, J. M. de, Datación histórica. Problemas documentales en la España Medieval, Madrid, 2011. MARÍN MARTÍNEZ, T. (dir.), Paleografía y Diplomática, UNED, 1997. MILLARES CARLO, A., Tratado de Paleografía Española, ed. revisada por J. M. Ruiz Asencio, Madrid, 1984, 3 vol. NÚÑEZ CONTRERAS, L., Manual de Paleografía, Madrid, 1994. PETRUCCI, A., Lezioni di storia della scrittura latina, Roma, 1985. RIESCO, A. - RUIZ, E. - DOMÍNGUEZ APARICIO, J. - SÁNCHEZ PRIETO, A. B., Introducción a la Cultura escrita (Material de apoyo: prácticas), Madrid, 1995. RIESCO, A.(ed), Introducción a la Paleografía y la Diplomática General, Madrid, 1999.
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías